

Sygn. akt IV KK 243/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Sądaj (przewodniczący)
SSN Dorota Rysińska (sprawozdawca)
SSN Dariusz Świecki

w sprawie **R. S.**

o wydanie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 27 sierpnia 2014 r.,
odbyтым w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego (PR IV KSU [...])

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w K.

z dnia 2 czerwca 2011 r., sygn. akt II K [...],

**uchyla wyrok w zaskarżonej części co do pkt. XII,
tj. w zakresie połączenia kar wymierzonych R. S. wyrokami:
Sądu Rejonowego w O. z dnia 26 czerwca 2009 r., sygn. akt
II K 193/09, Sądu Rejonowego w L. z dnia 27 lipca 2009 r.,
sygn. akt XV K 522/09 oraz Sądu Rejonowego w K. z dnia
30 września 2009 r., sygn. akt II K 376/09, i sprawę w tym zakresie
przekazuje Sądowi Rejonowemu w M. do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Prokurator Generalny zaskarżył kasacją, wniesioną na korzyść R. S., punkt XII prawomocnego wyroku łącznego Sądu Rejonowego w K. z dnia 2 czerwca 2011 r. Wyrokowi temu zarzucił *„rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 4 § 1 k.k., polegające na zastosowaniu przez sąd ustawy nowej i orzeczeniu – stosownie do dyspozycji art. 89 § 1 a k.k. – kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności za zbiegające się przestępstwa, za które na mocy wyroków jednostkowych orzeczono kary bezwzględnego pozbawienia wolności oraz karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, mimo że w czasie popełnienia przestępstw obowiązywała ustawa względniejsza dla skazanego, gdyż przepis art. 89 § 1 k.k., w brzmieniu obowiązującym do dnia 8 czerwca 2010 r. wykluczał możliwość orzeczenia w takiej sytuacji kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności”*. Na tej podstawie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku we wskazanej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, co przy zważeniu jej kierunku pozwala na jej uwzględnienie w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Powyższą ocenę potwierdza stwierdzony stan sprawy. Mianowicie, w sprawie tej Sąd Rejonowy rozpatrywał kwestię połączenia kar orzeczonych prawomocnymi wyrokami, opisanymi w dziesięciu kolejnych punktach części wstępnej wyroku łącznego. W punkcie VIII tej komparycji wskazany został wyrok Sądu Rejonowego w O. z dnia 26 czerwca 2009 r., sygn. akt II K 193/09, którym R. S., za przestępstwo popełnione w dniu 12 lutego 2009 r., został skazany na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 lat oraz na karę 150 stawek dziennych grzywny w kwocie 10 zł za stawkę. Z kolei w pkt. IX został przytoczony wyrok Sądu Rejonowego w L. z dnia 27 lipca 2009r., sygn. akt XV K 522/09, którym oskarżony, za przestępstwo popełnione w dniach 4 i 7 marca 2009 r., został skazany na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wreszcie w pkt. X opisano wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia

30 września 2009 r., sygn. akt II K 376/09, którym R. S., za czyn przypisany w dniu 5 czerwca 2009 r., został skazany na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Łącząc opisane skazania Sąd Rejonowy – w punkcie XII wyroku – wymierzył oskarżonemu łączną karę pozbawienia wolności w rozmiarze 2 lat. Na marginesie tylko odnotować wypada, bowiem pozostaje to poza zakresem zaskarżenia kasacją, że pozostałe skazania, opisane w pkt. III – VI komparycji, objęte zostały karą łączną wymierzoną w pkt. XI wyroku łącznego, natomiast co do połączenia skazań kolejnych, przytoczonych w pkt. I, II i VII postępowanie umorzono.

Przytoczony stan sprawy odnoszony do pkt. XII rozstrzygnięcia, zaskarżonego kasacją, rzeczywiście więc przekonuje, że wszystkie pozostające w realnym zbiegu przestępstwa, objęte zawartym w tym rozstrzygnięciu węzłem kary łącznej, zostały popełnione przez skazanego przed dniem 8 czerwca 2010 r., tj. przed wejściem w życie ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny (...) – Dz.U. Nr 206, poz. 1589. Okoliczności te nadto potwierdzają, że dwie spośród wymierzonych za te przestępstwa kar pozbawienia wolności zostały wymierzone w postaci bezwzględnej, jedna z nich zaś z warunkowym zawieszeniem wykonania.

Na tym tle rację ma Prokurator Generalny, że okoliczności te są istotne o tyle, że dopiero wspomniana ustawa nowelizacyjna, zmieniająca unormowanie art. 89 k.k. m.in. przez dodanie przepisu art. 89 § 1 a k.k., wprowadziła normatywną możliwość wymierzenia bezwzględnej kary łącznej pozbawienia wolności w wypadku łączenia kar orzeczonych z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia wykonania. Do chwili bowiem wspomnianej nowelizacji, brzmienie unormowania art. 89 § 1 k.k. – w myśl ugruntowanej jego wykładni, zapoczątkowanej uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2001 r., I KZP 2/01, OSNKW 2001, z. 5-6, poz. 41 – wykluczało, w sytuacji opisanego zbiegu, możliwość wymierzenia w wyroku łącznym kary bezwzględnej. Zezwalało ono jedynie, w wypadku stwierdzenia przesłanek określonych w art. 69 k.k., na wymierzenie kary łącznej o charakterze probacyjnym; w przeciwnym wypadku sąd obowiązany był do umorzenia postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Skoro zaś, co pozostaje poza sporem, wymienione powyżej przepisy

mają charakter materialnoprawny, a ponadto, co nie ulega wątpliwości, uregulowania obecnie obowiązujące kształtują sytuację skazanego w sposób mniej korzystny niż dotychczas, to jest oczywiste, że w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego ma zastosowanie przepis art. 4 § 1 k.k., nakazujący rozważenie względności ustaw – obowiązującej w dacie wydawania wyroku łącznego oraz w dacie popełnienia pozostających w zbiegu przestępstw, o ile choćby jedno z nich zostało popełnione pod rządem przepisów obowiązujących poprzednio (zob. szerzej: uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2013 r., I KZP 13/13, OSNKW 2013, z. 12, poz. 100 oraz przytaczane tam judykaty).

Powyższe prowadzi w realiach niniejszej sprawy do wniosku, że wyrok łączny w zaskarżonej części zapadł z rażącym naruszeniem przepisu prawa materialnego wskazanego w zarzucie kasacji. Skoro Sąd Rejonowy wymierzył R. S. bezwzględną karę pozbawienia wolności, pomimo tego, że za zbiegające się przestępstwa, popełnione przed dniem 8 czerwca 2010 r., wymierzono mu także karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania, to jest jasne, iż poza zakresem jego uwagi pozostała konieczność rozważenia, czy ustawa obowiązująca poprzednio, która wykluczała możliwość wymierzenia takiej kary, nie była dla skazanego względniejsza. Jednocześnie należy podzielić stanowisko autora kasacji, że zarzucana obraza art. 4 § 1 k.k. miała nie tylko charakter rażący, ale też wywarła istotny, niekorzystny wpływ na treść tegoż wyroku. Niezależnie bowiem od faktu, że kary łącznej nie wymierzono z warunkowym zawieszeniem wykonania, to wymiar tejże kary (2 lat pozbawienia wolności) wykracza poza rozmiar sumy kar bezwzględnych (roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności), wymierzonych za poszczególne zbiegające się przestępstwa. W ten zatem realny sposób doszło wprost do pogorszenia sytuacji skazanego.

W przedstawionej sytuacji zachodziła oczywista konieczność uchylenia zaskarżonej części wyroku łącznego z zaleceniem ponownego rozpoznania sprawy, kiedy to – respektując prezentowany pogląd prawny (art. 442 § 3 k.p.k.) – Sąd Rejonowy powtórnie rozstrzygnie w kwestii przesłanek mających znaczenie dla wydania prawidłowego orzeczenia w przedmiocie wydania wyroku łącznego.